

# Melkvee beheert natuurgebied

**In het Vechtdal bij Ommen startte de Stichting Natuurmelkerij Varssen onlangs een pilotproject. Doel is de kloof tussen landbouw en natuurbeheer te dichten en tegelijkertijd na te gaan of het mogelijk is om binnen de randvoorwaarden van een goed natuurbeheer, een economische melkveehouderij te runnen.**

Al vele jaren maken natuurorganisaties gebruik van koeien voor het beheer van natuurgebieden. Het Heckrund en Schotse hooglanders zijn als eerste ingezet voor dat doel. De runderen zorgen er al grazend voor dat de natuurgebieden een open karakter houden met een grote variatie aan plantensoorten. Deze methode van natuurbeheer kost relatief weinig, maar levert ook niet veel op. De veebezetting is afgestemd op de draagkracht van een gebied in de winter, waardoor er eigenlijk in het voorjaar en de zomer te weinig dieren zijn om de overvloed aan gras te consumeren. Daardoor ontstaat lang gras dat neervalt en de ontwikkeling van veel soorten verhindert.

De laatste jaren zie je dan ook dat in natuurgebieden in de zomer pinken of droge koeien worden ingeschaard of dat veehouders contracten met natuurorganisaties aangaan om het beheer in een groot gebied uit te voeren. In het augustusnummer van ZH van het afgelopen jaar is het bedrijf van Arjan Oosting belicht, dat voor Natuurmonumenten 360 ha beheert met Lakenvelders, Blaarkoppen en Galloways.

## Vechtdal en Vechtdalproducten

Ook veehouder Henk de Lange in Ommen heeft al jarenlang ervaring met het beheer van natuurgebieden. Hij huurt van Staat-

bosbeheer 100 ha in het stroomgebied van de Vecht, tussen Ommen en Hardenberg, en weidt daar Simmenthaler jongvee en droge koeien. Hij volgt daarbij het principe dat de verhuurder de werkwijze bepaalt. Wil de verhuurder meer koeien, dan komen er meer koeien en zo zag hij in de zomer de veebezetting stijgen van dertig tot zestig dieren.

Henk is ondernemer in hart en nieren.

*Henk de Lange voor zijn varkensbedrijf*

Naast zijn biologisch veebedrijf met 130 koeien, dat inclusief robot gemanaged wordt door zijn zoon, heeft hij sinds een jaar ook een biologisch varkensbedrijf met 250 zeugen en 2000 mestvarkens. Verder heeft hij nog twee reguliere varkensbedrijven, elk met een eigen bedrijfsleider. Door de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden te delegeren had hij ook tijd om de Stichting Dianthus op te richten, die zich met name richt op het promoten van Vechtdalproducten. Deze producten, zoals graan, vlees, melk, ijs en wijn, worden onder omgeving-, natuur- en diervriendelijke omstandigheden geproduceerd voor consumenten binnen en buiten de regio.





Waar Vecht en Regge samenkomen komt natuurmelkerij Varssen

Henk Jansen

### Extensieve melkveehouderij

Ruim drie jaar geleden dacht een groep veehouders ten westen van Ommen na over een beter gebruik van 75 ha 'nieuwe natuur'. Een paar jaar eerder had Staatsbosbeheer dit gebied overgenomen van twee veehouders. Henk de Lange kwam met hen in gesprek en het idee werd geboren om na te gaan of een extensief melkveehouderijbedrijf een goede mogelijkheid was voor het beheer van het stuk nieuwe natuur. Leidende gedachte hierbij was de uitkomst uit modelstudies van Paul Galama van de Animal Science Group (ASG). Hieruit bleek dat extensieve melkveehouderij in natuurgebieden duidelijk meer opbrengt dan bijvoorbeeld het houden van zookoeien. Deze conclusie paste prima bij de opvatting van de boeren in Varssen, die vinden dat in de toekomst natuurgebieden zichzelf moeten kunnen bedruipen en dat ze tevens vrij toegankelijk moeten zijn voor geïnteresseerde bezoekers.

Inmiddels is door de betrokken veehouders de Stichting Natuurmelkerij Varssen opgericht, die sinds 1 april het natuurgebied van Staatsbosbeheer pacht. Dat wil nog niet zeggen dat er al gemolken wordt. Daarvoor moet er nog veel meer gebeuren. De Stichting moet een melkquotum kopen of leasen. Ze zijn daarover in gesprek met de proefboerderij Aver Heino, die graag onderzoek wil doen naar deze vorm van melkveehouderij. Verder moeten de gebouwen van de oude boerderij, nu in bezit van Stichting

Beheer Landbouwgronden(SBL), worden gekocht en gerenoveerd. Henk de Lange is optimistisch over de kansen voor een melkveebedrijf, maar heeft zich ook gerealiseerd dat een goede afzet bij kan dragen aan een rendabele melkprijs. Daarom is samen met de Innovatiestichting Courage de ketenverbinding zuivelNatuur® gevormd, die zuivelproducten, geproduceerd in natuurgebieden, een eigen plaats moet geven in de schappen van de supermarkt.

### Welk ras?

De Stichting Natuurmelkerij Varssen heeft ook al nagedacht over de vraag welk ras het beste zou passen binnen hun concept. Zij kwamen tot de conclusie dat Jerseys goed zouden voldoen. Zij streven bij één keer daags melken een productie na van 4000 kg/jaar. Bij een dergelijke productie zijn de kilogrammen vet en eiwit de belangrijkste factoren en dan scoort de Jersey goed. Henk de Lange zou wel graag zien dat een van de zeldzame rassen het nieuwe melkveebedrijf bevolkt, maar vraagt zich af welk ras qua rentabiliteit het dichtst in de buurt komt van de Jersey. Gelukkig is daarover recent veel informatie verzameld door het CLM in hun studie 'Blaarkoppen in het Groene Hart' en in de door het CGN in het kader van een Europees project uitgevoerde rasbeschrijvingen van de mrij, Groninger blaarkop en het Brandrode rund. Met deze informatie kan de Stichting ongetwijfeld een goede keus maken. ●

## Nieuwsflits

### Themadag: Balans tussen fokkerij en biodiversiteit

Op vrijdag 30 oktober houdt de SZH samen met CGN een themadag voor mensen die interesse hebben in de fokkerij van paarden. Met deze themadag willen we aandacht besteden aan de balans tussen genetische vooruitgang en behoud van genetische variatie binnen een paardenras. De dag is met name bedoeld voor bestuursleden, fokkerijraden, inspecteurs van stamboeken en andere geïnteresseerden.

Tijdens de themadag worden basisprincipes van paardenfokkerij en behoud van genetische diversiteit binnen rassen uitgelegd. Een goed doordacht fokbeleid op rasniveau is nodig om het paardenras te verbeteren of te behouden en daarbij moet ook worden gelet op behoud van genetische diversiteit binnen het ras. Daarna is er uitgebreid gelegenheid om van gedachten te wisselen over toepassingsmogelijkheden en dilemma's in de praktische paardenfokkerij. Sprekers vanuit de praktische fokkerij en vanuit de wetenschap zullen een bijdrage leveren aan de themadag. De dag biedt u de mogelijkheid om andere fokkers te ontmoeten, ervaringen uit te wisselen en uw kennis te actualiseren.

Er zijn voor u geen kosten verbonden aan de themadag. U dient zich wel aan te melden via de website (via [www.szh.com](http://www.szh.com) komt u op de website van ASG).

De themadag is bij de Animal Sciences Group, Edelhertweg 15, 8219 PH Lelystad. Aarzel niet om bij vragen contact op te nemen met Hinke Fiona Cnossen, 06-51023830, of Rita Hoving, 0320-238251.

